

2010 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimas

LIETUVIŲ KALBA (GIMTOJI)

TESTO VERTINIMO INSTRUKCIJA

NURODYMAI VERTINIMO KOMISIJAI

- Neaiškiai parašyti, pribraukti atsakymai vertinami 0 taškų.
- Jeigu **teksto suvokimo užduoties** atsakymas, vertinimo komisijos nuomone, yra teisingas, bet formuluojamas kitais žodžiais, negu pateikta vertinimo instrukcijoje, skiriama atitinkamai taškų. Jeigu atsakymas teisingas, bet nenumatytas instrukcijoje, vertinimo komisija gali papildyti instrukciją ir skirti atitinkamai taškų. Tokiu atveju vertinimo komisijos pirmininkas rašo laisvos formos aktą, kuriame fiksuoja teisingą atsakymą ir jo įtraukimo į instrukciją argumentus. Aktą pasirašo visi komisijos nariai, jo originalas prisegamas prie NEC patvirtintos vertinimo instrukcijos, kopija išsiunčiama NEC.
- Vertindami **kalbos užduotis**, vertintojai paraštėje žymi klaidas, paskui užduoties apačioje esančioje lentelėje „Taškų suma“ užrašo skiriamą taškų skaičių.
- Jeigu dviejų vertintojų įvertinimai skiriasi, vertinimo komisijos pirmininkas darbą peržiūri dar kartą ir nutaria dėl galutinio vertinimo. Taškus, skiriamus už teksto užduotis, vertinimo komisijos pirmininkas įrašo lentelėje, esančioje paskutiniame testo sąsiuvinio puslapyje, suskaičiuoja testo taškų sumą ir ją užrašo testo sąsiuvinio viršelyje esančioje lentelėje.

I tekstas

Kunigaikščio Mykolo Kleopo Oginskio priesakai keturiolikmečiui sūnui (1822m.)

(14 taškų)

Nr.	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
1.	Laiškas. Yra kreipinys, tekstas pasirašytas.	Įvardija žanrą, tinkamai argumentuoja. Įvardija žanrą, neargumentuoja arba argumentuoja netiksliai. Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	2 1 0
2.	Išsiskyrimas, sūnus palieka namus, prasideda naujas jo gyvenimo etapas.	Tinkamai nusakyta situacija. Nesuvokta situacija.	1 0
3.	Vedlio, kai tėvo nebus šalia. Dvasinio vadovo. Turi tapti moraline atrama.	Atsako apibendrintai. Atsakymas neteisingas arba atsako tik cituodamas.	1 0
4.	Familiaraus bendravimo, nes tai rodo primityvų mąstymą, žemina kito žmogaus ir paties asmens orumą.	Įvardija bendravimo stilių ir nurodo priežastį. Įvardija tik bendravimo stilių/ nurodo tik priežastį. Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	2 1 0
5.1.	1. <i>neramus</i> būdas, <i>tulžingi</i> studentai – epitetai, 2. <i>tai maras...</i> – metafora, 3. <i>kaip ugnies</i> – palyginimas, 4. <i>susivaidyti</i> – ekspresyvus veiksmažodis	Išrašo du apibūdinimus ir įvardija dvi tinkamas kalbinės raiškos priemones. Išrašo vieną apibūdinimą ir įvardija vieną tinkamą kalbinės raiškos priemonę. Atsakymas neteisingas /tik išrašyti apibūdinimai/ tik įvardytos kalbinės raiškos priemonės.	2 1 0
5.2.	Tėvas siekia sūnų apsaugoti nuo neigiamos įtakos, įspėti apie ją, išmokyti atpažinti blogį, skatina rinktis teisingą kelią, atlikti pareigas, moko tinkamai apsispręsti, nepasiduoti neigiamai įtakai.	Apibendrintai suformuluoja du tikslus. Apibendrintai suformuluoja vieną tikslą. Nesuformuluoja tikslų arba tik cituoja.	2 1 0
6.	Tėvo įsitikinimu, jo ir sūnaus bendravimas turi būti pagrįstas nuoširdumu ir atvirumu.	Nurodo abu tėvo ir sūnaus bendravimo ypatumus. Nurodo vieną bendravimo ypatumą. Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	2 1 0
7.	Gebėjimas atsirinkti gyvenimo vedlius, motinos meilė ir meilė motinai, žemesniojo luomo žmogaus gerbimas, mokėjimas analizuoti save, atsirinkti draugus ar kita logiškai suformuluota vertybė.	Nurodo dvi vertybes. Nurodo vieną vertybę. Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	2 1 0

II tekstas

Pagal Lauros Sintijos Černiauskaitės romano „Benedikto slenksčiai“ ištrauką
(7 taškai)

Nr.	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
8.	Vaikas yra sutrikęs / jaučiasi nedrąsiai (neišgirsta tėvo klausimo, kalba nerišliai, kuprinę palieka virtuvėje).	Tinkamai įvardija būseną ir pagrindžia remdamasis abiem pastraipomis.	2
		Tinkamai įvardija būseną, pagrindžia remdamasis viena pastraipa.	1
		Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	0
9.	Tėvas pradeda rūpintis Benučiu (pasiima didesnę peilį, vaikui atiduoda mažesnę). Ima mokyti jį gyvenimo patirties (parodo, kaip rūšiuoti grybus). Nori įtraukti sūnų į pokalbį (klausia, ar jam patinka svogūnai).	Nurodo du bendravimo pokyčius, pagrindžia.	2
		Nurodo vieną bendravimo pokytį, pagrindžia/ nurodo du pokyčius, bet nepagrindžia.	1
		Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	0
10.	Vaikas svajoja sulaukti motinos (suklūsta: „Kas?“), bet tėvas žino, kokia yra tikrovė : vaikas nuo šiol gyvens be motinos („Taip, Benai Trijoni, ir gyvensim“).	Paaiškina, kuo skiriasi Benučio svajonė nuo gyvenimo tikrovės.	2
		Paaiškina Benučio svajonę/paaiškina gyvenimo tikrovę.	1
		Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	0
11.	Benutis turi įveikti psichologines kliūtis, prisitaikyti prie tėvo aplinkos, pradėdamas naują gyvenimą.	Tinkamai susieta.	1
		Nesusieta.	0

Bendrieji klausimai (tekstų lyginimas)

(6 taškai)

Nr.	Galimi atsakymai	Vertinimo normos	Taškai
12.	Tekstuose kalbama apie šeimos santykius, akcentuojamas sūnaus ir tėvo ryšys (tema). Tekstuose akcentuojama, kad tėvai turi rūpintis vaikais (idėja).	Atskleidžia abu tekstus siejančią temą ir idėją.	2
		Atskleidžia abu tekstus siejančią temą/idėją.	1
		Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	0
13.	Pirmame tekste tėvo kalba rašytinė, ilgi, išplėtoti sakiniai, tarptautiniai žodžiai, sentencijos, kalba pakili, jausminga. Antrame tekste tėvo kalba sakytinė, trumpi sakiniai, nedaugžodžiaujama, yra šnekamosios kalbos žodžių.	Nurodyti abiejų tėvų kalbos požymiai.	2
		Nurodytas vieno kurio tėvo kalbos požymis.	1
		Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	0
14.	Pirmojo teksto tėvo santykiai su sūnumi šilti, nuoširdūs, tėvas gerai pažįsta sūnų. Antrojo teksto tėvo santykiai su sūnumi šaltoki, jaučiamas atstumas, tėvas sūnaus gerai nepažįsta.	Paaiškina, kuo skiriasi tėvo santykiai su sūnumi abiejuose tekstuose.	2
		Paaiškina, kuo skiriasi tėvo santykiai su sūnumi viename kuriame tekste.	1
		Atsakymas neteisingas. Neatsakyta.	0

KALBOS UŽDUOTYS (27 taškai)**1 užduotis (5 taškai)***ATSAKYMAI*

Sakinio dalies Nr.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atsakymo raidė	A	D	E	B	D	C	E	A	B	D	A

VERTINIMAS

Klaidos	0	1–2	3–4	5–6	7–8	9–10
Taškai	5	4	3	2	1	0

2 užduotis. (7 taškai)

Vos tik išgirdo traškanti/treškanti palėpės dangtį, **kaipmat** nusmelkė baimės **gūsis**: tolimajame kampe, tirštoje vorų numegztoje prieblandoje stovėjo žmogus. Adolfas, pamažu priprasdamas prie tirštos prieblandos, išiziūrėjo ir pajuto **ūmaus išgaščio** sukeltą kraujo potvynį gyslose. Pasirodo, namo lentos buvo taip sutrūnijusios/sutrūnėjusios, kad kiekvieną akimirką jis rizikavo įlūžti, lyg po kojomis būtų suskilęs pavasario ledas. Aplink pageltę popiergaliai, sąskaitos, butelis išblukusia etikete, medinė drabužių kabyklė, namų apyvokos daiktas – **galbūt** grūstuvė.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14 ar daugiau
Taškai	7	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

3 užduotis. (5 taškai: už klaidą atimama 0,5 taško)Pastabos:

1. *Laužtiniuose skliaustuose [ ] nurodomi galimi alternatyvūs skyrybos variantai. Jie vertinami kaip teisingi atsakymai.*
2. *Konstrukcijos neskyrimas iš abiejų pusių laikomas viena klaida.*

Būties pojūtį, [-] suprantama, [-] sukuria ne linksmybės, [-] [:] tą jausmą kuria rimtis, gamtos tyła. Praradimai, jaunuoli, nušvinta kaip šviesa, nes kitaip negali būti – [,] [-] [:] gali prarasti tik tai, ką buvai radęs. Tai pastebėjimas, taikomas tik žmogui, laikančiam save protinga būtybe. Mes visi: [-] žmonės, beždžionės, drambliai, kiparisai, upėtakiai, [-] [-] esame indai, kuriuos vienija vanduo. Be abejo, esame indų brolija, [] ir gera kartais pajusti, užčiuopti bendrumą ne tik protu, bet ir jutimais, kurių ilgimės ir kurie egzistuoja.

VERTINIMAS

Klaidos	0–1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 ar daugiau
Taškai	5	4,5	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0

4 užduotis.**A dalis** (2 taškai: už klaidą atimama 0,5 taško)

(0) atitokti – veiksmaz., būt.k.l., dgs., 3 asm.	Kai žmonės pagaliau (0) <u>atitoko</u> nuo
(1) griūti – dalyv., veik.r., es.l., mot.g. vns., kilm.	(1) <u>griūvančios</u> varpinės
(2) sukelti – dalyv., neveik. r., būt. l., vyr. g., vns., kilm.	(2) <u>sukelto</u> triukšmo ir gyslas sustingdžiusio išpūdžio, jie suprato, kad varpai,
(3) tikslus –rieveiksm., aukštesn. laipsn.	(3) <u>tiksliau</u> , vienas varpelis
(4) aidėti – būdinys	(4) <u>aidėte</u> aidi
(5) skambėti – pusdalyvis, vyr.g., vns.	(5) <u>skambėdamas</u> iš tolo.

B dalis (3 taškai: už kiekvienas 2 klaidas atimama 0,5 taško)

Šešetas vyrų sėdėjo po tris iš šonų, o priekyje, šalia vadeliotojo, su labiausiai iš visų blizgančiu šalmu išsidrėbęs riogsojo ugniagesių vadas.

Žodis	Kalbos dalis (veiksmažodžio forma)	Giminė	Skaičius	Linksnis	Laikas	Asmuo
šešetas	skaitv.	vyr.g.	-	vard.	-	-
šalia	priel.	-	-	-	-	-
labiausiai	priev.	-	-	-	-	-
blizgančiu	dalyv.	vyr.g.	vns.	įn.	es.l.	-
riogsojo	veiksm.	-	vns.	-	būt.k.l.	3 asm.

Pastaba. Galimi kiti trumpiniai.

5 užduotis. (5 taškai: už klaidą atimama 0,5 taško)

- Sveikas, kaip laikaisi?
- Išėjau (atostogu, atostogoms). Net (dvejoms, dviem) savaitėms.
- (Bendrai, Iš tikrųjų) protingai pasielgei. Be poilsio (dirbdamas, dirbant) labai pavargsti, o reikia būti ypač (atsakingu, atsakingam), kitaip gali tecti (krimstis, pergyventi) dėl nesėkmių. Jau (kita, sekančią) savaitę aš irgi pradėsiu atostogauti, (o taip pat, taip pat) ir mano vaikai. Visi važiuosime prie jūros, turėsiu (kažkiek tai, nors kiek) laisvalaikio, tad įsipareigojau perskaityti (ne mažiau kaip tris knygas, daugiau trijų knygų).
- Gerų atostogų. Šiuo metu (pagrindė, daugiausia) visi poilsiauja.

VERTINIMAS

Klaidos	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 ar daugiau
Taškai	5	4,5	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1	0,5	0